

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Гергана Кирилова Събева

Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика /Специална педагогика/ с обучение на английски език

Автор: Катерини Фотиос Гаку

Тема: „Изследване на потребностите на родителите на деца с увреждания“

Научен ръководител: доц. д-р Емилия Хинкова Евгениева, СУ „Св. Климент Охридски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Становището е изготвено във връзка със заповед № РД 38-186/02.04.2019 г. и видоизменена със заповед № РД 38-211/17.04.2019 г. на ректора на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Документите и материалите са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният дисертационен труд е разработен в съответствие с изискванията за научно педагогическо изследване и има необходимите компоненти на докторска дисертация. Състои се от: увод, четири глави, изводи и препоръки, заключение, списък на използваната литература на гръцки и английски език, приложения. Дисертационният труд съдържа 215 страници основен текст, от които 147 представляват същинската част на разработката. Текстът е подкрепен от 85 таблици и 29 диаграми. Библиографията включва 284 заглавия на латиница.

2. Актуалност на тематиката

Системата на образование в последните десетилетия е в непрекъсната реформа в международен план. Към това в Гърция се добавят и икономически проблеми, така както ги описва докторантката на стр. 6 от автореферата „Гърция е в период на икономическа рецесия, през последните 10 години... кризата, която започна през 2008 г. и бушува досега е засегнала размера на помощите за инвалидност; степента, в която някои медицински разходи се покриват от национални източници варира, както и размерът на заплатите на семействата и доходите като цяло“. Затова настоящото изследване (относно тези нужди) е наложително, тъй като това ще доведе до подобряване на програмите, предоставящи нужната помощ и подкрепа както на децата със специални образователни потребности, така и на техните

семейства. Същевременно професионалистите могат да подобрят предлаганите услуги и да отговорят успешно на техните нужди.

В този смисъл представената за оценка дисертация е важна за системата на образованието и за формиране на култура на приобщаване.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира завидни познания относно образователната система в Гърция и особеностите при обучението на децата със специални образователни потребности.

В последните десетилетия броят на децата със специални образователни потребности в световен мащаб в това число и в България значително се е увеличил и те съставляват около 2,5% от всички деца.

На стр. 13 от автореферата докторантката представя данни на Министерството на образованието, научните изследвания и религиозните въпроси от образователната мрежа „Евридика“, според които „в Гърция от 10% до 11% на населението, а именно почти 110.000 деца от близо 1.200.000 деца се нуждаят от специално образование“. Тази статистика красноречиво показва колко сериозен е проблемът в тази страна и каква належаща нужда има от съвременна образователна политика, относно подобряване на условията и оказваната помощ при работата с децата със специални образователни потребности с цел достигне до успешна социална интеграция.

В резултат на големия брой деца със специални образователни потребности нараства и броят на специалните педагози (стр. 13 от автореферата) „през 2009 г. е бил 480, докато през 2016 г. броят възлиза на 6000 души... В условията на финансова криза и фискален натиск Министерството на образованието, научните изследвания и вероизповеданията е увеличило с 20% интеграционните класове, като техният окончателен брой през 2016-2017 г. в допълнение към съществуващите е достигнал 531 класа“. Това е допълнителна провокация за научно-изследователската дейност на докторантката, тъй като педагогическите специалисти е нужно адекватно да отговарят на разнообразните потребности на децата и учениците, които срещат затруднения в учебно-възпитателния процес, на различията в начина, по който те учат и темповете, с които го правят. Приоритет в работата на ресурсните учители, психолозите и логопедите трябва да е ранното обхващане на деца със специални образователни потребности и подготовката им за включване в общообразователна среда.

Всички тези факти мотивират докторантката да насочи своя интерес към проучване нуждите на родителите на деца със СОП в Гърция. Основната цел на изследването е да се определят различията между родителите, чиито демографски характеристики се различават (пол, възраст, образование, семейно положение, място на пребиваване и семеен годишен доход) във връзка с техните нужди.

4. Методика на изследването

В настоящото изследване става въпрос за подкрепа на родители, които имат деца със специални образователни потребности, посещаващи общообразователни класове на основното училище, както и начинът, по който характеристиките на тези родители (пол, възраст, образование, семейно положение, място на пребиваване и доход) представят нивата на изразените от тях потребности. Освен това, са изчислени корелациите между различните семейни потребности, които са подчертани от родителите. Извадката е от 184 родители.

За да изследваме нуждите на децата с увреждания, е проведено проучване на базата на въпросници. Типът на изследване е количествен. Възрастта на децата варира от 6 до 12 години. Извадката е получена в резултат на проучване на 20 основни училища в префектурите на Серес, Кавала, Драма и Родопи, като процесът продължава през цялата учебна година 2017-2018. След доброволно вземане на проби са събрани общо 184 валидни въпросника, попълнени анонимно. Този метод на изследване е избран поради факта, че целта на текущото изследване е да се проучат конкретни допускания и изследователски въпроси, свързани с потребностите на родителите на деца със специални образователни потребности.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Както отбелязва самата докторантка досега в гръцката реалност не е имало подобно предишно проучване, защото дисертационният труд „предлага един малко по-различен поглед върху взаимодействието на „семейното-училище“ в контекста на образователната интервенция, в която главният актьор е квалифициран учител-мениджър“ (стр. 52 от автореферата).

Настоящото проучване:

✓ Може да предложи на директорите на училищата, учителите на масовите и на учителите в интеграционните класове да предскажат нуждите на родители, които имат деца със специални образователни потребности (въз основа на демографските им характеристики), за да им се предложат подходящо подпомагане на консултирането и сътрудничеството с училищата, обществото и публичните власти.

✓ Може да помогне както на деца, които посещават общообразователни класове, родителите им, техните семейства (членове на разширено семейство), така и на останалите специалисти (психолози, социални работници и др.).

✓ Би могло да помогне за подобряване на предоставяните услуги и програми за ранна интервенция с цел осигуряване на подкрепа, грижи и помощ за деца със специални образователни потребности и техните семейства.

✓ Предлага по-висока ефективност при сътрудничеството между специалистите и родителите на дете със специални образователни потребности.

В общообразователното училище детето със специални образователни потребности трябва да се чувства спокойно и уютно, да усеща подкрепа и мотивация за възпитаване в дух на толерантност, на приемане, на разбиране и на уважение от другите, да може да изгражда и развива навици и умения за общуване, за културно поведение, за самоконтрол. Задължително е да бъдат включени и останалите ученици като партньори, това е важен момент и решаващ фактор, както за детето с проблем, така и за стабилния и позитивен емоционален климат в класа като цяло. Посочените процеси не биха имали положително влияние, ако се пренебрегва информираността на родителите и учителите, консултирането им по отношение на изграждането на подкрепяща среда в детската градина и/ или училището и осигуряването на образователни ресурси за децата и учениците със специални образователни потребности.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Научните публикации на докторантката са 3 на брой и са пряко свързани с темата на дисертацията и получените резултати от изследователската работа.

7. Автореферат

Авторефератът съдържа 58 страници основен текст. В текста са включени 12 таблици 4 диаграми. Той отговаря на изискванията за обобщено представяне на дисертационния труд, като маркира основните моменти в него и акцентира върху изследователската част, получените резултати и отбелязва приносните моменти.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Успешното и навременно откриване и освидетелстване на дете със специални образователни потребности е първата и най-важна стъпка, която детето, родителите и учителите правят по отношение на неговото успешно развитие, обучение и вграждане в социума. Постигането на по-високи резултати и по-добро качество на приобщаващото образование е възможно само при осъществяване на екипна работа между родителите и различните специалисти. Водени от идеята за равен достъп до общообразователното училище на всички деца и ученици, те трябва да работят в единодействие и взаимопомощ, сътрудничество и подкрепа.

Препоръката ми е докторантката да продължи бъдещата си научноизследователска дейност, отнасяща се до децата със специални образователни потребности и техните особености, защото тази тема е много обширна и предлага полета за бъдещи изследвания за разработване на разширени и по-фокусирани модели и подходи за оптимизиране на взаимодействието на „семеино-училищното общество” в условията на „интегрираното образование”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд представлява завършено научно изследване, което е съобразено с нормативно поставените изисквания за придобиване на образователна и научна степен

„доктор“ в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за придобиване на научни степени в СУ „Св. Климент Охридски“.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на Екатерини Фотиос Гаку образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 1.2 Педагогика /Специална педагогика/ с обучение на английски език.

09.05.2019 г.

гр. Шумен

Изготвил становището:

/доц. д-р Гергана Събева/